Далше мене жити.
А що кров не може змить,
Спалимо огнем то!
Ми боротись значить жить!
Vivere memento!

1883

Христос і хрест

Серед поля край дороги
Стародавній хрест стоїть,
А на нім Христос розп'ятий
Висів тож від давних літ.

Та з часом прогнили гвоздi,
Вітер хрест розколихав,
І Христос, в горі розп'ятий,
Із хреста на землю впав.

Тут сейчас трава висока,
Що росла вокруг хреста,
Радісно в свої обняття
Мягко приняла Христа.

Подорожники й фіялки,
Що пахніли з-між трави,
Звились мов вінець любови
Круг Христової голови.

На живім природи лоні,
Змитий з крови, ран і сльоз,
Серед запаху і цвітів
Сумирно почив Христос.

Но якісь побожні руки
Спочивать йму не дали,
І, хрестячись, з-поміж цвітів
Знов у гору підняли.

Та новних не мавши гвоздів,
Щоб прибити знов Христа,
Хоч з соломи перевеслом
Привязали до хреста.

x

Так побожні передсуди,
Батьки за наших днів,
Як з старого древа смерти,
Із почитання богів,

З диму жертв, з тьми церемоній,
З облаки, крови й сльоз,
Словом, як з хреста старого
Сходить між людей Христос,

Так, ставши чоловіком,
Ближній, висший нам стає,
І святим прикладом своїм
Нас до вольности веде, —

Силують ся лопад людскість
Будь що будь підняти Христа,
І хоч фальшиві перевеслом
Привязать го до хреста.

Olim quum II **Журавлі**

I

Понад степи і поле, гори й доли,
Понад діброви злотистим листом вкриті,
Понад стернища, зимним вихром биті,
З ясним ..., мов плач по красній долі, —

5(2) 9

Понад селами бідні, непоказні
Хатки, обдерті і круті пороги,
Понад люд темний, упосліджений, голий
Летите ви в даль по чистому блакиті.

Куди? Куди? Чи в красний край, зелений,
Залитий світлом, зіллям уквітчаний,
На квітку мов намальовані летите ви?

Ох шкіть! Ось в чистім і вохкім воздусі
З криком підтятим брат ваш юхне в тузі!
Возьміть мене в путь, брати! Де ви? Де ви?...

VI * * *

Післанці півночі, в далекім югі,
В прекраснім краю барв, богатства, пісні,
Перекажіть про сірі, безутішні
Луги, що стелять ся на нашім виднокрузі!

Перекажіть про бідність, сльози вічні,
Про труд безсонний в болю і натузі,
Про горький хліб твердий, печений в тузі,
Про сніг накидний, мов вітри долішні!

Перекажіть про те, що вас прогнало
З нещасного, хоч рідного вам краю,
Щоб всяке щире серце й там ридало!

Що ся й там бідні хнуть, терплять, ридають,
Сю й там земля ссе кров їх, і сльози й піт,
А хліб дає не їм — мовчіть! мовчіть!

Жидівські мелодії*)

потім слідує на стор. 19 ч. III, IV

I. Самбатіон

Гадаєте, вони побідили,
Оті, що в безумнім гніві
Мордують жидів на Вкраїні?
Побачим, як будем живі!

А я вам наперед те кажу,
Як в наших святих письмах стоїть:
Звичайно побідні хвалять ся,
Жив-бо ще цар наш Давид!

Ви чули, жидів много тисяч
Іде на всі кінці землі?
Вони йдуть шукати Давида
Край моря, в горі, на скалі.

Там з бистрої ріки живе він,
Щоб племя своє боронить:
Він вчує про нинішні кривди

5

*) Після звістних жидівських погромів на Вкраїні в р. 1881. панувало між нашими жидами, особливо на Підгірю, велике занепокоєння. Носились дивовижні слухи, тривожні оповісти, зловісні пророкування. Жидівські народні співаки складали навіть пісні о тих фактах, то гумористично висміваючи жидівську тривогу, то наслідуючи тон давніх псальмів і благаючи Єгову о поміч. Мені пощастило чути кілька таких пісень і оповідань. Особливо вразила мене щось не приноровлена звістної мені вже давнійше казки про чудне море Самбатіон і пісня (жаль, що я не встиг її записати) зложена в жидівськім народнім тоні, з повторюваною в кождій строфі апострофою до міра з воздвигнених жидівських серцях. Отсе й були початки моїх „Жидівських мелодій“; се не тілько твори моєї фантазії і вираз моїх поглядів на жидівську справу, скілько памятка і [illegible] українського духового настрою підгірських жидів, викликаного против [illegible] рухом укр. народу.